

csoportra oszthatóak a tanárjelöltek: (1) főként csoportmunkát kedvelők, (2) változatos módszertant alkalmazók, és (3) főként frontálisan tanítók.

Bessenyei Vanda (Szegedi Tudományegyetem)

Törekvések a politikai perek felülvizsgálatára Csehszlovákiában és Magyarországon 1962-ben és 1963-ban

A Szovjetunó érdekszférájába tartozó kelet-közép-európai államokban már Sztálin 1953. március 5-i halálát követően voltak kísérletek a kommunista pártok részéről arra, hogy felülvizsgálják a korábbi koncepciós pereket, azonban ezen törekvések viszonylag kevés valódi eredményt produkáltak. A politikai perek felülvizsgálatát és a rehabilitációkat tekintve sokkal jelentősebb volt a Szovjetunió Kommunista Pártja XXII. kongresszusának hatása. Az 1961 októberében tartott moszkvai kongresszus olyan újabb desztalinizációs irányvonalakat jelölt ki a „baráti országok” számára, amelyek egyúttal újabb felülvizsgálati hullámokat indítottak el a régióban.

A felülvizsgálatok első és második hulláma egyaránt érintette Magyarországot és Csehszlovákiát is, ahol a keleti blokk két, a kommunista pártok által legsikeresebbnek ítélt politikai perét, a Rajk- és a Slánský-peret tartották. Sztálin halálát követően eltérő ütemben, de mindkét állam megkezdte a perek kivizsgálását, a célnak megfelelő konklúziókat azonban pusztán a második hullámban vontak le, amikor a felülvizsgálat feladatával Magyarországon a Biszku Béla, Csehszlovákiában pedig a Drahomír Kolder által vezetett bizottságokat bízta meg.

Előadásomban a XXII. kongresszust követően létrehozott bizottságok munkáját és eredményeit hasonlítom össze magyar és cseh levéltári dokumentumok alapján, illetve kitérek a két ország kommunista pártjainak korábbi felülvizsgálati tevékenységére is. Céлом, hogy a két bizottság tevékenységét összevetve a politikai perek felülvizsgálatának egy új megközelítését adjam.

Biró Botond (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

A montázs politikai-esztétikai relevanciája Radu Jude: *Zűrös kettyintés, avagy pornó a diliházban* című filmjében

Előadásomban a *Zűrös kettyintés, avagy pornó a diliházban* (2021) című filmet elemzem. Elhelyezem Radu Jude kortárs román filmrendező eddigi életművében, majd vázlatosan elhelyezem az alkotót a román film lokális hagyományához képest. Ezt követően a filmet három részre bontom filmnyelvi aspektusok mentén, külön elemezve ezeket.

A film első szekvenciáját Walter Benjamin: *Egyirányú utcájának* filmnyelvi reflexiójaként határozom meg. Ez a flaneur tapasztalatának, illetve tradíciójának a megidézésével tesz kísérletet a történeti tudat kialakítására a „profán illumináció” benjamin konceptióján keresztül. Ezt követően a film második, filmnyelvileg eltérő montázsszekvenciájának az elemzésével folytatom, a 20. századi montázselméleti avantgárd tradícióhoz kapcsolva azt. A partikuláris film elemzéséből bontom ki George Didi-Huberman francia művészettörténész Bertolt Brecht-ről írott könyvének számomra fontos állításait, ezáltal Brecht montázselméleti megfontolásainak és az elidegenítés esztétikumának a rövid összefoglalását nyújtom.

George Didi-Huberman, francia filozófus és művészettörténész munkájának részét képezi a képek politikai jelentőségére való reflexió, illetve a politika és esztétika viszonya. Annak a kérdésnek a megválaszolásához, hogy hogyan lehet a kortárs művészet politikai, a huszadik századi avantgárd montázselméleti írásainak elemzéséhez fordul, amelyben kiemelt szerepet kap Bertolt Brecht fotómontázsainak az elemzése. Didi-Huberman Brecht fotómontázsaival kapcsolatban azt fogalmazza meg, hogy ez a saját korában az elidegenítéssel (Verfremdungseffekt), azaz a befogadó és a műalkotás közötti távolság megteremtésével; illetve a kép megismerő eszközzé való tételével volt képes a látható újraelosztásra.

Borbíró Bíborka (Szegedi Tudományegyetem)

Szavakból kinőtt fák. Trauma és feminizmus Izsó Zita *Bekerített erdő* című verseskötetében

Dolgozatomban Izsó Zita *Bekerített erdő* című verseskötetét vizsgáltam, amely munka elsődlegesen abúzusok, traumák elbeszélésével foglalkozik. Olvasása során elsődlegesen a nyelvezet keltette fel az érdeklődésemet: egyrészt az mondható el, hogy bár több lírai én szólal meg a szövegekben, mégis ugyanazok a motívumok tűnnek fel újra és újra, mint ahogyan a mondatalkotás, a szövegek szerkezete is egységes. Tehát alapvetően egy homogenizált nyelvről beszélhetünk, amely mintha azt sugallaná, hogy a fájdalomról egyetlen beszédmód lehetséges a megélések különbözőségének ellenére. Másrészt látványosan kitűnik az is, hogy ezek a szövegek nem hordozzák magukon azokat a jellemzőket, amelyek a traumairódalomban már-már bejáratottnak minősülnek, tehát a versek nem fragmentáltak, nem hallgatnak el, mint ahogyan az érzelgősség sem jellemző rájuk. De akkor mégis hogyan jelennek meg azok a vonások, amelyek a beszélés nehézségeire, az elszenvedett trauma hordozásának megpróbáltatásaira utalnak? Ennek a